

This question paper contains 4 printed pages]

A—178/179—2015

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (Third Year) (Fifth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2015

POLITICAL SCIENCE

Paper XI

(Indian Political Thinkers)

OR

(India's Foreign Policy)

(Mondy, 13-4-2015)

Time : 2.00 p.m. to 4.00 p.m.

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

(Indian Political Thinkers)

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Explain Gandhi's Thought on 'Satya' and 'Ahimsa'. 10

गांधीजींचे 'सत्य' व 'अहिंसे' बाबतचे विचार स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Discuss the economic thoughts of Gandhi.

गांधीच्या आर्थिक विचाराची चर्चा करा.

P.T.O.

2. Explain the Four Point Programme of Tilak. 10

टिळकांचा चतुःसूत्री कार्यक्रम स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain Tilak's views on Nationalism.

टिळकांचा राष्ट्रवादासंबंधीचा दृष्टीकोन विशद करा.

3. Discuss Aurobindo's concept of Passive Resistance. 10

अरविंदाच्या सविनय प्रतिकारासंबंधीच्या संकल्पनेची चर्चा करा.

Or

(किंवा)

Explain the Social Thoughts of Raja Ram Mohan Roy.

राजा राममोहन रॉय यांचे सामाजिक विचार स्पष्ट करा.

4. Write short notes on any *two* of the following : 10

(i) Means of Satyagraha

(ii) Home Rule

(iii) Spiritual Nationalism

(iv) Brahma Samaj.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

(i) सत्याग्रहांची साधने

(ii) होमरूल

(iii) आध्यात्मिक राष्ट्रवाद

(iv) ब्राह्मो समाज.

OR

(किंवा)

(India's Foreign Policy)

N.B. :- (i) Attempt All questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Explain the main determinant factors of Indian Foreign Policy. 10

भारतीय विदेशनीतीचे प्रमुख निर्धारक घटक विशद करा.

Or

(किंवा)

What is foreign policy ? Explain its means.

विदेशनीती म्हणजे काय हे सांगून विदेशनीतीचे साधने स्पष्ट करा.

2. Explain the development of India's Foreign Policy post-independence era upto 1990. 10

स्वातंत्र्योत्तरकालीन 1990 पर्यंतच्या भारतीय विदेशनीतीचा विकास स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Discuss the objectives of Non-alignment Policy.

असंलग्नता धोरणाच्या उद्दिष्टांची चर्चा करा.

P.T.O.

3. Explain the role of Prime Minister for formation of India's Foreign Policy. 10

भारताच्या विदेशनीती निर्धारणात पंतप्रधानाची भूमिका विशद करा.

Or

(किंवा)

State the Constitutional provisions about India's Foreign Policy.

भारताच्या विदेशनीती संदर्भातील घटनात्मक तरतूदी स्पष्ट करा.

4. Write short notes on (any two) : 10

- (i) Objectives of Foreign Policy
- (ii) Causes to accept the Non-alignment Policy
- (iii) Main principles of Foreign Policy under Pre-Independence era
- (iv) Impact of media and public opinion on Foreign Policy.

टिपा लिहा (कोणत्याही दोनवर) :

- (i) विदेशनीतीची उद्दिष्टे
- (ii) असंलग्नता धोरण स्विकारण्याची कारणे
- (iii) स्वातंत्र्यपूर्वकालीन विदेशनीतीची प्रमुख तत्वे
- (iv) प्रसारमाध्यमे व जनमताचा विदेशनीतिवरील प्रभाव.

This question paper contains 3 printed pages]

A—210—2015

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (Third Year) (Fifth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2015

ECONOMICS

Paper X

(History of Economic Thoughts)

(Tuesday, 21-4-2015)

Time : 2.00 p.m. to 4.00 p.m.

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. State the Physiocracy's concept of Economic Table and The Natural Order. 10

निसर्गवाद्यांच्या आर्थिक तक्ता व नैसर्गिक व्यवस्था ह्या संकल्पना विशद करा.

P.T.O.

Or

(किंवा)

Critically examine the Malthusian theory of population.

माल्थसच्या लोकसंख्या सिद्धांताचे टिकात्मक परीक्षण करा.

2. What is the mercantilism ? State the causes of rise mercantilism. 10

व्यापारवाद म्हणजे काय ? व्यापारवादांच्या उदयाची कारणे नमुद करा.

Or

(किंवा)

Explain the Ricardo's theory of value.

रिकार्डोचा मुल्य सिद्धांत स्पष्ट करा.

3. Explain the Economic Nationalism of Fredrich List. 10

फ्रेडरिच लिस्टचा आर्थिक राष्ट्रवाद विशद करा.

Or

(किंवा)

State the Adam Smith's theory of value.

अॅडम स्मिथचा मुल्य सिद्धांत स्पष्ट करा.

4. Write short notes on any *two* of the following : 10

- (i) Main features of the mercantilism
- (ii) Division of labour
- (iii) Surplus value
- (iv) The physiocracy—reaction against mercantilism.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

- (i) व्यापारवाद्याची प्रमुख वैशिष्ट्ये
- (ii) श्रमविभागणी
- (iii) अतिरिक्त मुल्य
- (iv) निसर्गवाद—व्यापारवाद्याविरुद्धची प्रतिक्रिया.

This question paper contains 4 printed pages]

A—202—2015

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (Third Year) (Fifth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2015

ECONOMICS

Paper IX

(Indian Economy) (Compulsory)

(Monday, 20-4-2015)

Time : 2.00 p.m. to 4.00 p.m.

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Explain the characteristics of Indian Economy. 10

भारतीय अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

P.T.O.

Or

(किंवा)

What is the regional imbalance ? State the causes of regional imbalance.

प्रादेशिक असमतोल म्हणजे काय ? प्रादेशिक असमतोलची कारणे सांगा.

2. Compare the Indian Economy with developed countries, in respect to per-capita income. 10

दरडोई उसन्नाच्या संदर्भात भारतीय अर्थव्यवस्थेची निवडक देशाच्या अर्थव्यवस्थेशी तुलना करा.

Or

(किंवा)

Explain the agriculture production and productivity trends in India.

भारतातील कृषिउत्पादन आणि उत्पादकतेतील प्रवृत्ती स्पष्ट करा.

3. State the importance of Industrialisation in Indina Economy. 10

भारतीय अर्थव्यवस्थेत औद्योगिककरणाचे महत्व सांगा.

Or

(किंवा)

State the problems of Agricultural marketing in India and Explain the remedies.

भारतातील कृषि विपणनाच्या समस्या सांगा आणि उपाय स्पष्ट करा.

4. Write short notes on any *two* of the following : 10

- (i) Agricultural marketing;
- (ii) Per-capita income;
- (iii) Special economic zone;
- (iv) Industrial Policy of 2001.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

- (i) कृषि-विपणन;
- (ii) दरडोई उत्पन्न;
- (iii) विरोष आर्थिक क्षेत्र;
- (iv) 2001 चे औद्योगिक धोरण.

This question paper contains 4 printed pages]

A—159—2015

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (Third Year) (Fifth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2015

SOCIOLOGY

Paper X

(Methods of Social Research)

(Thursday, 9-4-2015) Time : 2.00 p.m. to 4.00 p.m.

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) विद्यार्थ्यांनी मूळ इंग्रजी प्रश्न पहावेत.

P.T.O.

WT

(2)

A—159—2015

1. State the meaning of social research and explain its significance. 10

सामाजिक संशोधनाचा अर्थ सांगा आणि त्याचे महत्व स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Narrate the importance of Hypothesis.

गृहितकृत्याचे महत्व विवेचन करा.

2. Explain the development of Social Research during independent period in India. 10

भारतातील स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील सामाजिक संशोधनाचा विकास स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

State the importance of objectivity in Social Research.

सामाजिक संशोधनात वस्तुनिष्ठतेचे महत्व सांगा.

3. State the meaning of objectivity and describe the difficulties in achieving objectivity in Social Research. 10

वस्तुनिष्ठतेचा अर्थ सांगा आणि सामाजिक संशोधनात वस्तुनिष्ठतेच्या प्राप्तीतील अडथळे वर्णन करा.

Or

(किंवा)

State the meaning and characteristics of Hypothesis.

गृहितकृत्याचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये सांगा.

4. Write short notes on any *two* of the following : 10
- (i) Formulation of the Problems;
 - (ii) Sources of Hypothesis;
 - (iii) Social Research during Pre-Independent Period;
 - (iv) Characteristics of Social Research.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

- (i) समस्यासूत्रन;
- (ii) गृहितकृत्याचा उगमस्रोत;
- (iii) स्वातंत्र्यपूर्व काळातील सामाजिक संशोधन;
- (iv) सामाजिक संशोधनाची वैशिष्ट्ये.

This question paper contains 4 printed pages]

A—152—2015

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (Third Year) (Fifth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2015

SOCIOLOGY

Paper IX

(Sociological Thinkers)

(Wednesday, 8-4-2015)

Time : 2.00 p.m. to 4.00 p.m.

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) विद्यार्थ्यांनी मूळ इंग्रजी प्रश्न पहावेत.

P.T.O.

1. State the significance of social thought. 10

सामाजिक विचाराचे महत्व सांगा.

Or

(किंवा)

Explain the Egyptian social thought.

इजिप्तचे सामाजिक विचार स्पष्ट करा.

2. Elaborate Comte's views of social statics and social dynamics.10

सामाजिक स्थितीशास्त्र व सामाजिक गतिशास्त्र बाबतचा कॉम्टेचा दृष्टीकोन विशद करा.

Or

(किंवा)

Explain Auguste Comte's hierarchy of sciences.

ऑगस्ट कॉम्टेची शास्त्रांची श्रेणीरचना स्पष्ट करा.

3. Elucidate the Legal Acts devised by Rajarshi Shahu for women. 10

राजर्षी शाहूंनी स्त्रियांसाठी केलेले कायदे विशद करा.

Or

(किंवा)

Explain the Education Policy of Rajarshi Shahu Maharaj.

राजर्षी शाहू महाराजांचे शैक्षणिक धोरण स्पष्ट करा.

4. Write short notes on any *two* of the following : 10

- (i) Meaning of social thought;
- (ii) Social thoughts of Aristotle;
- (iii) Scientific or Positive stage;
- (iv) Contribution of Rajarshi Shahu to Nomadic tribes and Vimukt

Jati.

P.T.O.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

- (i) सामाजिक विचाराचा अर्थ;
- (ii) अॅरिस्टॉटलचे सामाजिक विचार;
- (iii) वैज्ञानिक किंवा प्रत्यक्ष अवस्था;
- (iv) भटक्या जमाती व विमुक्त जातीसाठी राजर्षी शाहूंचे योगदान.

This question paper contains 4 printed pages]

A—166—2015

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (Third Year) (Fifth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2015

GEOGRAPHY

Paper XI (Part I)

(Geography of India)

(Friday, 10-4-2015)

Time : 2.00 p.m. to 4.00 p.m.

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) Use of map stencils is allowed.

(iv) Neat diagrams and sketch maps should be drawn wherever necessary.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) नकाशा स्टेन्सिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

(iv) योग्य त्या ठिकाणी सुबक आकृत्या व आराखडे काढणे आवश्यक आहे.

P.T.O.

1. Write in detail about the Northern Mountainous region in India. 10

भारतातील उत्तरेकडील पर्वतीय प्रदेशाविषयी सविस्तर लिहा.

Or

(किंवा)

Describe the climatic regions of India.

भारताच्या हवामान प्रदेशाचे वर्णन करा.

2. Explain the distribution of soil types in India. 10

भारतातील मृदा प्रकाराचे वितरण स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain the distribution of major vegetation types of India.

भारताच्या प्रमुख वनस्पती प्रकारांच्या वितरणाचे विश्लेषण करा.

3. Write in detail about the drainage system of India. 10

भारतातील जलप्रणालीविषयी सविस्तर लिहा.

Or

(किंवा)

Explain the regional and seasonal variations of climate in India.

भारतातील हवामानाची प्रादेशिक व ऋतुनुसार भिन्नता विशद करा.

4. Write short notes on any *two* of the following ; 10

(i) Western disturbance

(ii) Water conservation

(iii) Coastal plains

(iv) Energy resources.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर संक्षिप्त टीपा लिहा :

(i) पश्चिमी विक्षोभ

(ii) जल-संवर्धन

(iii) किनारी मैदाने

(iv) उर्जा साधन.

This question paper contains 4+2 printed pages]

A—173/174—2015

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (Fifth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2015

GEOGRAPHY

Paper XII

(Development of Geographical Thoughts) (Part I)

OR

(Agricultural Geography)

(Saturday, 11-4-2015) Time : 2.00 p.m. to 4.00 p.m.

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

(Development of Geographical Thoughts) (Part I)

N.B. :- (i) Attempt All questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) Use of map stencils is allowed.

(iv) Neat diagrams and sketch maps should be drawn wherever necessary.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) नकाशा स्टेन्सिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

(iv) योग्य त्या ठिकाणी सुबक आकृत्या व आराखडे काढणे आवश्यक आहे.

P.T.O.

WT

(2)

A—173/174—2015

1. Write an account of the contribution of Arab Geographers in the development of Geography. 10

भूगोलशास्त्राच्या विकासातील अरब भूगोलतज्ञांच्या योगदानाचा वृत्तांत लिहा.

Or

(किंवा)

Evaluate the contribution of Alexander Von Humboldt in the development of Geography.

भूगोलशास्त्राच्या विकासातील अलेक्झांडर व्हॉन हुम्बोल्ट यांच्या योगदानाचे मुल्यमापन करा.

2. Explain the concept of "Possibilism". 10

“संभववाद” संकल्पना स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Comment on the contribution of Vidal-de-La-Blache in the development of Modern Geography.

आधुनिक भूगोलाच्या विकासातील व्हिदाल-द-हा-ब्लाश यांच्या योगदानावर भाष्य करा.

3. Write in detail about the contribution of Roman Geographers.10

रोमन भूगोलज्ञांच्या योगदानाविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

Or

(किंवा)

Explain the concept of 'Determinism'.

'निश्चयवाद' संकल्पना स्पष्ट करा.

4. Write short notes on any *two* of the following : 10

- (i) Indian Geographer
- (ii) New-determinism
- (iii) Greek Geographer
- (iv) W.M. Devis.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

- (i) भारतीय भूगोलज्ञ
- (ii) नव-निश्चयवाद
- (iii) ग्रीक भूगोलज्ञ
- (iv) डब्ल्यू.एम. डेव्हिस.

OR

(किंवा)

(Agricultural Geography)

N.B. :- (i) Attempt *All* questions.

(ii) *All* questions carry equal marks.

(iii) Use of map stencils is allowed.

(iv) Neat diagrams and sketch maps should be drawn wherever necessary.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) नकाशा स्टेन्सिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

(iv) योग्य त्या ठिकाणी सुबक आकृत्या व आराखडे काढणे आवश्यक आहे.

1. Explain the various approaches to study of Agricultural Geography. 10

कृषी भूगोल अभ्यासाचे विविध दृष्टीकोन स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Write in detail about the physical factors affecting on agricultural landuse.

कृषी भूमी उपयोजनावर परिणाम करणाऱ्या प्राकृतिक घटकांविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

2. Mention the importance of crop concentration as a method of agricultural regionalization. 10

कृषी प्रादेशिकरणाची एक पद्धत म्हणून पीक केन्द्रीकरणाचे महत्व सांगा.

Or

(किंवा)

Write in detail about the Green revolution.

हरितक्रांती विषयी सविस्तर माहिती लिहा.

3. Write an essay on Von-Thunen's theory of agricultural location. 10

व्हॉन-थ्यूनेनच्या कृषी स्थान सिद्धांतावर निबंध लिहा.

Or

(किंवा)

Describe the socio-economic determinants of agricultural land-use.

कृषीभूमी उपयोजन निश्चित करणाऱ्या सामाजिक व आर्थिक घटकांचे वर्णन करा.

4. Write short notes on any *two* of the following : 10

- (i) Scope of Agricultural Geography
- (ii) White revolution
- (iii) Evolution of agriculture
- (iv) Environmental degradation.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

- (i) कृषी भूगोलची व्याप्ती
- (ii) धवलक्रांती (श्वेत क्रांती)
- (iii) कृषीची उत्क्रांती
- (iv) पर्यावरणीय अवनती.